

Litgrid

REGULIAVIMO APKROVA PASLAUGŲ (ANGL. *DEMAND RESPONSE SERVICES*) TECHNINIŲ GALIMYBIŲ STUDIJA

Andrius Maneikis

2018-03-27

Reguliavimas apkrova (RA)

- Pagal EK elektros energijos vidaus rinkos bendrašias taisykles:

“elektros energijos apkrovos pasikeitimas, kai galutiniai vartotojai reaguodami į rinkos signalus, įskaitant pagal laiką varijuojančias elektros energijos kainas ar skatinamąsias išmokas...,

...keičia įprastą vartojimą.

Reguliavimo apkrova paslaugos

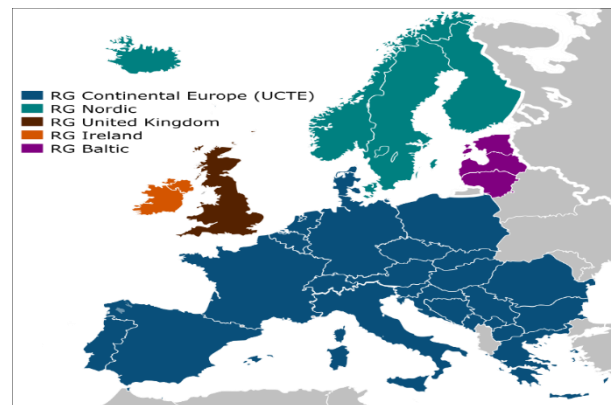
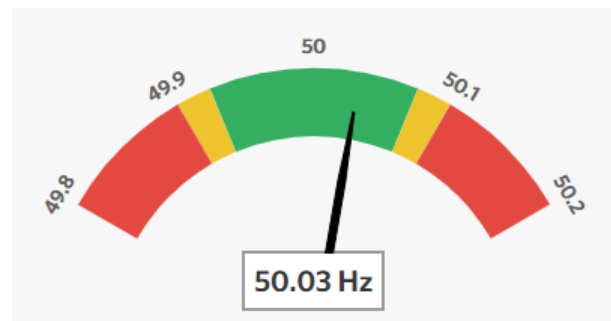

Kainos signalas efektyviai rinkai yra svarbu, tačiau norint pilnai išvystyti reguliavimo apkrova rinką - turi būti galimybės tiesiogiai valdyti apkrovą!

Litgrid

Kam reikalinga reguliavimo apkrova paslauga Baltijos šalyse?

RA palankiausiasios technologijos

Pramonės ir paslaugų įmonės

- Sunkioji pramonė, chemijos, cemento
- Šaldymas
- Vandens valymo įrenginiai
- Oro kondicionavimas
- Elektriniai šildytuvai
  - Centralizuotas šildymas,
  - Garo gamyba

Namų ūkiai

- Elektrinis šildymas
- Šilumos siurbliai
- Elektromobiliai
- Smulkūs buities prietaisai
  - Šaldikliai, šaldytuvai
  - Indaplovės, skalbyklės, džiovyklės

Potencialo pasiskirstymas

			Hours	Days	Permanen t	Total
	% of sector	% of demand	----- % of total sector demand -----			
Households						
Lighting	18%	5%	-	-	1%	1%
Pumping	6%	50%	1%	1%	-	3%
Cooling and freezing	22%	70%	13%	-	-	15%
IT	3%	15%	0%	-	-	0%
Other end-uses	8%	0%	-	-	-	0%
Food preparation	7%	0%	-	-	-	0%
Washing	15%	25%	3%	-	-	4%
TV	10%	0%	-	-	-	0%
Heating	11%	80%	15%	-	-	9%
Total	100%		33%	1%	1%	32%
Service sector						
Lighting	45%	10%	-	-	4%	5%
Pumping	5%	25%	1%	1%	-	1%
Cooling and freezing	15%	70%	11%	-	-	11%
Ventilation and blowers	12%	15%	2%	-	-	2%
Pressurised air	2%	5%	0%	-	-	0%
Other motors	5%	0%	-	-	-	0%
IT	9%	30%	3%	-	-	3%
Other end-uses	6%	0%	-	-	-	0%
Total	100%		16%	1%	4%	21%
Industry						
Lighting	11%	5%	-	-	1%	1%
Pumping	13%	20%	1%	1%	-	3%
Cooling and freezing	9%	50%	4%	-	-	5%
Ventilation and blowers	23%	30%	7%	-	-	7%
Pressurised air	11%	20%	2%	-	-	2%
Other motors	31%	5%	2%	-	-	2%
IT	1%	5%	0%	-	-	0%
Other end-uses	1%	0%	-	-	-	0%
Total	100%		16%	1%	1%	18%

Kainų variacija

- Kainų pokyčiai šiuo metu yra nedideli:
  - Kruonio HAE lygina kainų svyravimus
- Ateityje tikimasi didesnio kainų svyravimų
  - Saulės ir vėjo elektrinių plėtra
  - Didesnė rinkų integracija

www.afconsult.com/en/do-business/references/international/hydro-power/kruonis-pspp/

Nacionalinė studija

Įvertinti
potencialą

Nustatyti
techninius
reikalavimus

Finansinės
paskatos

- Apžvalga potencialių paslaugų ir techninių reikalavimų
- Nustatyti galimų RA paslaugų teikėjų įsitraukimą
- Pavyzdiniai atvejai galimų RA paslaugų teikėjų
- Galimų RA paslaugų teikėjų pajėgumų nustatymas
- Techninių reikalavimų nustatymas RA paslaugoms
- Identifikuoti pagrindinius barjerus RA paslaugų diegimui
- RA paslaugų kaštų/naudų analizė
- Ateities perspektyvos vystant RA paslaugas

Numatoma
studijos pabaiga:
2018 II Ketv.

Vartotojų apklausa

Apklauso tikslas:

Ištirti elektros vartotojų susidomėjimą ir pasiryžimą teikti RA paslaugas.

500 dalyvavusių vartotojų buvo suskirstyti į 4 pagrindines grupes:

- I grupės vartotojai (didesni nei 10 MW galios) - 2% apklaustųjų;
- II grupės vartotojai (1 - 10 W galios) - 17% apklaustųjų;
- III grupės vartotojai (0,1 - 1 MW galios) - 32% apklaustųjų;
- IV grupės vartotojai (mažesni nei 0,1 MW galios) - 50% apklaustųjų.

Apklauso rezultatai (1)

- Net 90% įmonių ir 60% namų vartotojų teigiamai nusiteikę RA paslaugų koncepcijai;
- Tik 13% visų įmonių turi fiksuotą tarifą ir 55% namų vartotojų;
- 82% visų vartotojų nurodė, jog investavo ar netolimoje ateityje ketina investuoti į el. energijos valdymo priemones. Visi didieji vartotojai (>10 MW) nuolatos investuoja į energijos efektyvumą didinančias priemones.
- Apie 33% respondentų nurodė turintys pagalbinę generaciją, o tarp didžiųjų vartotojų tokių buvo net apie 75%.
- 72% įmonių naudoja elektrą šildymui/vėsinimui ir 42% naudojai šildymui ir vėsinimui.

Apklausoos rezultatai (2)

- Tik 20% įmonių nurodė, jog elektros suvartojimas gali būti valdomas.
- 75% apklaustųjų nurodė, jog norėtų gauti daugiau informacijos ir pagalbos apie RA paslaugas.
- Tik 9% kviestų respondentų sutiko dalyvauti apklausoje, rodo jog ši tema vartotojams yra gana sudėtinga ir trūksta patirties.
- 50% didžiųjų vartotojų (>10 MW) turi fiksuotą elektros kainą.

Apklausa apibendrinimas

- Didieji vartotojai (>10 MW) turi menkas paskatas/norą teikti RA paslaugas.
  - 20-30% šios grupės respondentų nurodė turintys technines galimybes keisti elektros suvartojimą.
- Vidutiniai vartotojai 1-10MW ir 0,1-1MW naudojami kintamo tarifo planais, todėl gali potencialiai teikti RA pagrįsta kaina (angl. price based). Tik 15-23% vartotojų nurodė galintys keisti savo suvartojimo modelį ir atsižvelgiant į jų dydį, jie turėtų būti agreguojami norint teikti sistemines paslaugas.
- Mažiausi vartotojai nurodė didžiausią pasiryžimą tiekti RA paslaugas priklausomai nuo kainos (40-53%) ir tiesiogiai valdant (30-63%).

Preliminarus potencialo įvertinimas

Facility	Regulation potential (MW)		Notes
	Up	Down	
Largest industry consumers	82-102 ¹	3-23 ³	Depends on season (much higher heating demand during winter) and Depends on status of CHP unit(s)
Water treatment	0-1 ⁵	1-2 ⁶	Depends on status of CHP unit and pumping
Other biogas plants	0-33	0-33	Depends on status of CHP units
Backup generators	0-100	0	Depends on technical conditions of back-up units
Electrical heating	0-105	0-105	Depends on outdoor temperature
Electrical cooling	0-80	0-80	Depends on outdoor temperature
Other Industrial CHP plants	0-53	0-53	Depends on status of CHP units

¹ If one unit is in operation, can increase up to its maximum of 47 MW. If both units are in operation, the 2nd unit has an additional 24 MW capacity. Load on the first generator depends on the season.
² Could be as high as 154 MW if both of the two 80 MW units are in operation, and pumping can be stopped. One unit is always running at a minimum of 10 MW in order to produce the required steam.
³ If producing at the typical 16 MW, can reduce to 10 MW. If not pumping (4 MW), can start pumping.
⁴ Currently pumping requirements are 4 MW, and usually take place at night
⁵ Turn on CHP (if not producing) and decrease pumping if possible
⁶ Turn off CHP (if producing) and increase pumping if possible

Baltijos šalių harmonizuoto rinkos modelio RA paslaugoms vystymas

Parengti galimą harmonizuotą Baltijos šalių rinkos RA modelį.

- paslaugoms balansavimo rinkoje (mFRR product) fokusuojantis į nepriklausomo* agregatoriaus paslaugas:

Sekančių žingsnių galima eiga:

- Išanalizuoti galimi rinkos modelių variantai - paskelbta vieša konsultacija** (2017 gruodis).
- Numatomi pilotiniai projektai iki 2019 metų I pusr.
- Priimtas CEP paketas tikėtina data 2019 metai.
- RA paslaugų diegimas 2019-2020 metai

*III šalis siūlantis lankstumo paslaugas vartotojui ir nesusijęs su tiekėju ar balansavimo energijos tiekėju.

** Informacija skelbiama Litgrid svetainėje.

Ačiū už dėmesį!
Klausimai?